

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, ЩО ВЧИНЕНІ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ

**Гусєва Влада Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри криміналістики та судової
експертології Харківського національного
університету внутрішніх справ**

В Україні останнім часом відзначається зростання організованої злочинності, яка дестабілізує обстановку в нашому суспільстві, підриває його моральні та економічні основи. Зростання рівня злочинності в цілому, і організованої злочинності, особливо, не тільки знижує внутрішню і зовнішню безпеку нашої держави, а й чинить негативний вплив на психологічний стан людей. Тим самим підривається основна ідея, закладена в державі, захист інтересів своїх громадян. Крім того, злочинці зазіхають на найвищу цінність будь-якого людського суспільства - життя.

Одним з найбільш явних ознак кримінальної активності організованих злочинних груп є вчинення ними злочинів проти життя та здоров'я працівників правоохоронних органів, коли жертвами стають не тільки правоохоронці, а й члени їхніх сімей, учасники інших організованих злочинних груп, особи, що заважають їх злочинної діяльності, підприємці та прості громадяни, що не мають відношення до «кримінального світу» тощо.

Слід звернути увагу, що злочини скоєні організованими злочинними групами, характеризуються підвищеною суспільною небезпекою, завжди вчиняються з прямим умислом, для них характерні зухвалість, жорстокість,

витончені способи приховування слідів злочину, а звідси і висока складність розкриття і розслідування зазначеної категорії кримінальних проваджень.

Виходячи з цього такі злочини можна класифікувати на злочини проти життя та здоров'я особи, скоєні організованими злочинними групами, злочинними організаціями в процесі протистояння злочинних угруповань між собою (в процесі «розборок»), скоєних за наймом («замовних» убивств), скоєних бандами («бандитизм»), скоєних на підґрунті політичного протистояння.

При цьому, незважаючи на складність зазначеної категорії злочинів, сьогодні не вистачає досвідчених фахівців в правоохоронних органах. Постійно збільшується навантаження на слідчих і співробітників карного розшуку. Організовані злочинні групи намагаються поповнювати свій кадровий склад людьми, що володіють навичками оперативно-розшукової та слідчої роботи, використовують у своїй діяльності сучасні технічні засоби, покращуючи методи злочинної діяльності. У сукупності це обумовлює особливу складність розкриття та розслідування даних злочинів. Між тим, проблема розкриття скоєних злочинів є однією з найскладніших і основоположних в криміналістиці. Залишаючись нерозкритими, злочини, вчинені організованими злочинними групами, створюють умови для зростання суспільної небезпеки діяльності організованої злочинності, тобто для здійснення ними нових все більш суспільно небезпечних злочинів. Слід зазначити, що одним із способів попередження злочинів, скоєних організованими злочинними групами, є їх повне розкриття.

Як показав аналіз практики, для багатьох слідчих і оперативних працівників використання методики розслідування злочинів проти життя та здоров'я працівників правоохоронних органів, вчинених організованими злочинними групами, викликає серйозні проблеми. Сформована ситуація вимагає спеціальної підготовки слідчих і оперативних працівників для ефективного розслідування зазначеної категорії злочинів, всебічної та тісної взаємодії між ними, організації розслідування даних кримінальних проваджень.

Питанням методики розслідування злочинів, скоєних організованими злочинними групами, присвятили свої праці такі вчені-правознавці, як Бахін В.П., Батищева В.І., Бородулін А.І., Дворкін А.І., Закатов А.А., Кантеміров В.Г., Лавров В.П., Мешкова В.С., Рохлін В.І., Селиванов Н.А., а також у своїх роботах Гуров А.І., Лузгин І.М., Самигін Л.Д., Еміне В.Е., Яблоков Н.П. висвітлили загальні питання боротьби з організованою злочинністю.

Аналіз наукових праць, присвячених розслідуванню злочинів, скоєних організованими злочинними групами, дозволяє зробити висновок, що в більшості з них розглядалися лише окремі питання методики розслідування даної категорії злочинів, та в них не враховувались нові, нетрадиційні способи вчинення та приховування аналізованих злочинів, а також досягнення різних наук, положення яких необхідно використовувати в сучасній практиці розслідування злочинів. Проте наявні наукові висновки і рекомендації в роботах зазначених авторів можуть стати основою нового дослідження.

Вищевикладене дозволяє стверджувати про необхідність комплексного дослідження проблем розслідування злочинів проти життя та здоров'я працівників правоохоронних органів, скоєних організованими злочинними групами, розробки методики, яка враховує новітні досягнення криміналістики та інших наук. Зазначені обставини в сукупності визначають актуальність даної теми її перспективність і практичну значущість.

До того ж багато питань у науці залишаються дискусійними, а ствердження дослідників суперечливими, у зв'язку з чим вони потребують подальшого дослідження із метою розвитку та вдосконалення.

Таким чином, необхідно на основі всебічного аналізу наукових праць, законодавчих актів, узагальнення слідчої та судової практики боротьби зі злочинами проти життя та здоров'я працівників правоохоронних органів, скоєних організованими злочинними групами, злочинними організаціями сформулювати

низку концептуальних положень, висновків і пропозицій із метою розроблення теоретичних основ методики розслідування зазначених злочинів.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України : Закон від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131. (із поточними змінами). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88. (із поточними змінами). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.